

STOCKHOLMS STAD
UTBILDNINGSNÄMNDEN

Till berörd remissinstans

2009 -02- 03
Dnr 09-411/287

**ANGÅENDE REMISSEN OM MOTION (2009:5)
OM EN FRAMTIDSSATSNING PÅ
SKOLBARNSOMSORGEN - UTIFRÅN BARN
RÄTT TILL UTBILDNING, ARTIKEL 28 I FN:S
KONVENTION OM BARN RÄTTIGHETER**

Detta gäller remissvar på ”Motion (2009:5) om en framtidssatsning på skolbarnsomsorgen - utifrån barns rätt till utbildning, artikel 28 i FN:s konvention om barns rättigheter”

Dnr: 321-162/2009

Remisstiden sträcker sig till den 17 april 2009, vilket vi ber er respektera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet ansvariga personen på roteln.

Ansvarig handläggare/borgarrädssekreterare på Skolroteln är Åsa Härkegård, tfn 08-50829162.

Remissvar skickas till:

- Skolroteln i **digital form (word/excel)**. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex: KS 314-331-2004
- KF/KS kansli i **pappersform**.

Adresserna är följande:

Rotelns e-post: RIV-remissvar (GroupWise) eller
RIV-remissvar@stadshuset.stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar

Skolroteln

Remitteringsmapp

Ärende: Motion (2009:5) om en framtidssatsning på skolbarnsomsorgen
- utifrån barns rätt till utbildning, artikel 28 i FN:s konvention om barns
rättigheter

Inkom till KF/KS kansli den 26 januari 2009

Behandling i övrigt:

För yttrande senast: 17 april 2009

Stadsdelsnämnderna

Facknämnderna
Utbildningsnämnden

Övriga
Stadsledningskontoret

5.

STOCKHOLMS STAD Kommunstyrelsen KF/KS Kansli	
Ink.	2009 -01- 26
Dnr:	321-162/2009
Till:	RTV

Motion av Ann-Margarethe Livh m.fl (v) om en framtidssatsning på skolbarnsomsorgen – utifrån barns rätt till utbildning, artikel 28 i FN:s konvention om barnets rättigheter

Skolbarnsomsorgen (samlings termen för *Fritidshem* som vänder sig till barn mellan sex och tio år och *Öppen fritidsverksamhet* för barn mellan tio och tolv år) fyller en viktig pedagogisk funktion enligt kommunala och nationella styrdokument. Trots politiskt beslutade mål och intentioner pågår en kraftig, men smygande, urholkning av skolbarnsomsorgens uppdrag och kvalitet. Elisabet Sjöbergs "*Genomlysning av Stockholms kommunala fritidshemskolor F-3*" (Utbildningsförvaltningens grundskoleavdelning) visar tydligt på de utmaningar som staden står inför, om man menar allvar med att Stockholms grundskoleelever ska få tillgång till en pedagogisk och kvalitativt god skolbarnsomsorg.

Barngruppernas storlek på fritidshemmen har fördubblats de senaste 15 åren. Hösten 2007 låg en genomsnittsgrupp i Sverige på 33,5 barn per grupp. I Stockholm var grupperna något större med 35,7 barn per grupp. I realiteten är genomsnittet i Stockholm ännu högre, eftersom förskoleklasserna drar ner siffrorna (i flera skolor går förskoleklasserna för sig, eftersom de inte ska behöva möta en alltför stor grupp redan första året). Variationerna är stora, en del verksamheter har upp till 100 barn per grupp. Samtidigt som barngrupperna har blivit större har personaltätheten minskat, i genomsnitt fanns 15,9 barn/årsarbetare hösten 2007. Av personalen är 31 % fritidspedagoger, 12 % förskollärare och 45 % är anställda som barnskötare. I den sista gruppen ingår även anställda utan grundutbildning. Bakgrunden är uteblivna satsningar och ständiga besparingar. I Stockholm har skolbarnsomsorgschablonen de senaste 12 åren endast höjts med 19 % medan skolschablonen har höjts med 78 %.

Den *Öppna verksamhetens* syfte är att vara ett tryggt och pedagogiskt alternativ till alla "nyckelbarn". Trots dessa ambitioner visar Skolverkets rapporter att en klar majoritet av alla 10-12-åringar måste klara sig själva efter skolan innan föräldrarna kommer hem. Den öppna verksamheten ska vara likvärdig i stadens olika delar, och inte variera med till exempel föräldraavgifternas storlek. Tillgången till skolbarnsomsorg är socialt snedfördelad. Enligt Skolverket utnyttjar föräldrar med kort utbildning i lägre grad skolbarnsomsorg än föräldrar med högre utbildning. En förklaring kan vara avgifterna. Föräldrar med kort utbildning har i allmänhet mindre ekonomiska marginaler än högutbildade och därmed större skäl att avstå från skolbarnsomsorg till sitt barn trots maxtaxan.

En politik för att främja lika möjligheter kan vara att införa nolltaxa i den öppna verksamheten och på så vis undvika att en stor grupp unga i riskzonen lämnas utan tillsyn. Att återinföra den avgiftsfria månaden bör också underlätta för lågavlönade att låta sina barn få tillgång till skolbarnsomsorg. Målet är att integrera skolan och skolbarnsomsorgen, vilket ökar betydelsen av delta i skolbarnsomsorg.

Flera fritidshem beskriver i Sjöbergs rapport att de känner sig satta på undantag av skolledningen. Därför måste viktiga åtgärder beslutas såsom översyn av lokaler, bättre ledningsstöd samt schematekniska strukturer som ger tid för planering och arbetslagsorganisationer. Allt för att skolbarnsomsorgen

status ska öka och en riktig verksamhetsintegrering infrias, så att Stockholms barn får den trygghet de har rätt till bland annat enligt artikel 28 om rätt till utbildning FN:s konvention om barnets rättigheter.

Nedmonteringen av skolbarnsomsorgen har pågått under många år, och kan därför inte återställas under ett budgetår och knappast ens under en mandatperiod. Det krävs en långsiktig politisk viljeinriktning, för att kunna åstadkomma varaktiga förbättringar. Skolbarnsomsorgens verksamhet måste ses i ett helhetsperspektiv, självfallet varierar till exempel möjligheten att ha ett visst barnantal med lokalernas utformning. Att minska barngruppernas storlek och öka personaltätheten är grundstenar för att återuppbygga en kvalitativt bra skolbarnsomsorg, Vi är övertygade om att en sådan satsning är lönsam framförallt i det enskilda barnets perspektiv men också för hela samhället. I kunskapsöversikten *Tänk långsiktigt* som getts ut av Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet och Skolverket framkommer att generella insatser som når alla barn har en viktig roll att spela för barns och ungdomars psykiska hälsa genom att vara en betydande del av uppväxtmiljön. En långsiktig satsning på skolbarnsomsorgen är i linje med artikel 28 Rätt till utbildning i FN:s konvention om barnets rättigheter.

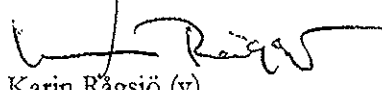
Några av de viktigaste punkterna i en framtidssatsning på våra ungdomar är följande:

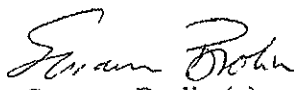
1. Den öppna verksamheten ska vara avgiftsfri och likvärdig i hela staden.
2. Ett tak införs för barngruppernas storlek i skolbarnsomsorgen, med sikte på att minska från dagens snitt på över 36 barn till 25 barn per grupp.
3. Personaltätheten ska successivt öka.
4. En central översyn ska göras av skolbarnsomsorgens lokaler med syfte att kartlägga vilka åtgärder som behöver göras för att alla lokaler ska vara ändamålsenliga för verksamheten.
5. Nyanställd personal ska ha fritidspedagogutbildning och fortbildning ska erbjudas skolbarnsomsorgspersonal som idag saknar relevant utbildning.
6. Skolbarnsomsorgens ledningsstöd och schematekniska struktur ska stärkas.
7. Integrationen mellan skolbarnsomsorgen och skolan ska gälla både personal, lokaler och pedagogik och arbetet för att öka samverkan ska genomföras på lika villkor.
8. Verksamheten ska genomsyras av personalens, barnens och föräldrarnas delaktighet.

Utifrån ovanstående fakta föreslås att kommunfullmäktige beslutar att inleda en långsiktig satsning på att stärka skolbarnsomsorgens tillgänglighet, kvalitet och likvärdighet – samt de ekonomiska resurser som är en förutsättning för ett hållbart resultat.

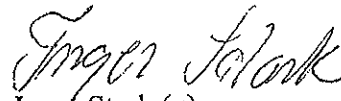
Stockholm den 26 januari 2009

Ann-Margarethe Livh (v)

Karin Rågsjö (v)

Susanna Brodin (v)

Jackie Nylander (v)

Inger Stark (v)